

1 VEDLEGG 1: INNKOMNE RESOLUSJONER

2 RESOLUSJON 1 - EN GOD STUDIETID FOR STUDENTER MED BARN

3 *Forslagsstillere: Anna Emilie Hagen på vegne av HVL og Maya-Katrin Skjeldal på vegne av BI*

4 EN GOD STUDIETID FOR STUDENTER MED BARN

5 Utdanning skal være for alle og skal være et sted hvor alle som ønsker å få påfyll av kunnskap får
6 denne muligheten. Studenter kommer fra hver sin unike bakgrunn og vi som velferdsstat er nødt til
7 å sørge for at alle samfunnets borgere har lik rett til utdanning og et tilpasset støtteapparat rundt
8 seg. Studenter kommer fra familier med ulik inntektskilde og nivå, de kommer i alle aldre, og noen
9 har barn før de starter på en utdannelse, mens andre får barn i løpet av studietiden.

10 Ungdomskravet 2021 krever at det skal legges til rette for å ha barn som student. Vi må sørge for
11 at studenter med barn får de beste forutsetningene for å kunne prioritere å studere samtidig som
12 de er foreldre. NSO krever at det skal arbeides for å innføre gode tiltak som gir foreldre følelsen av
13 å bli ivaretatt mens de er student i Norge.

14 Barnehageplass for alle

15 I 2015 kom det et nasjonalt vedtak om reduksjon i foreldrebetaling for en barnehageplass med
16 gratis kjemetid. Med kjemetid betyr 20 timer i uken hvor barnet får komme gratis i barnehagen.
17 Ønsker foreldrene å ha barnet i barnehagen utenom disse timene må det betales for. Dette tiltaket
18 kom slik at ingen familie måtte betale mer enn 6% av sin inntekt i barnehageplasser.

19 I Stavanger kommune ble det innført et tilleggstiltak for familier som året før tjente under 2G. Disse
20 får gratis barnehetilbud for det kommende året. Med en stram økonomi vil slike tiltak sikre at
21 foreldre kan bruke de midlene de har på andre nødvendigheter. Foreldre kommer i alle aldre og
22 med forskjellig bakgrunn. Foreldre kan være studenter eller ønske om å bli studenter, og da er det
23 viktig at de har et system rundt seg som sikrer deres økonomiske situasjon.

24 Det nasjonale tiltaket som kom i 2015 er et godt tiltak som har gjort det enklere for foreldre å ha
25 barnet i barnehage uten store økonomiske konsekvenser, men vi ser at tiltaket kan bli sterkere ved
26 å følge Stavanger kommune sine fotspor. Dette skal være et tiltak som gagnar alle foreldre som
27 tjener under 2G, uavhengig om de studerer eller ikke.

28 Samskipnadene sine barnehager er finansiert etter kommunale satser. Barnefamilier bor gjerne
29 ikke sentrumsnært eller tett på campus. Vi må sørge for at studenter med barn som ikke bosetter
30 seg nær en barnehage i regi av samskipnadene, får hjelp til komme inn i en barnehage nær
31 bostedet. Å få barn som student skal ikke være en byrde, men en glede for de kommende
32 foreldrene og vi må sørge for at deres interesser og velferd blir ivaretatt. Ved alle handlinger som
33 berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler,
34 administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende
35 hensyn. Det er viktig at barnet får mulighet til å skape en trygg relasjon til omgivelsene i
36 nærområdet og til mennesker de gjerne skal følge resten av sitt eget utdanningsløp, samt at
37 foreldrene ikke må ha en unødig belastning grunnet tidsbruk på pendling til barnehage utenfor
38 nærområde.

39 **Inntekts- og formuesgrenser**

40 Som forelder kommer det en rekke kostander, og som student kan denne ekstra utgiften være
41 belastende på et allerede strengt budsjett. I følge SIFO sitt referansebudsjett koster et barn fra 0-
42 17 år mellom 900 000 kr – 1 000 000 kr totalt. Som blir en god sum i året. Studenter med barn har
43 samme inntektsgrense som studenter uten barn, selv om kostandene er vesentlig større. En har
44 mulighet å gjennom lånekassen søke om ekstrastipend og tilleggs lån for barn under 16.

45 Formuesgrensen for et foreldrepar er i dag på 853 315 kr, mens om en er aleneforsørger er den på
46 444 300 kr. Dette gjør at det er vanskelig for studenter som er i en etableringsfase, som bygger
47 egenkapital eller som allerede har formue i bolig.

48 Vi må sørge for at oppveksttiden til barna til studenter kan skje under trygge rammer, og at
49 økonomien ikke blir begrenset til en sum som kan gi deg risiko for fattigdom. Derfor er det ønskelig
50 å øke inntektsgrensen til studenter med barn for å gi de som er avhengig av ekstra inntekt en
51 større økonomisk forutsigbarhet og trygghet.

52 **Studenters rettigheter på campus og i praksis**

53 Utdanningsinstitusjonene har en plikt overfor studentene å legge til rette for at de blir godt ivaretatt
54 og at de har et støtteapparat rundt seg som gjør det enkelt for studenten å delta i utdanningen sin.
55 En student som skal ha barn eller har barn skal vite at deres studieplass er ivaretatt og at den er
56 der når studenten er ferdig med foreldrepermisjon.

57 En student som enda ammer skal ha rett på å få fri fra obligatoriske opplegg uten å få fravær for
58 tapt tid. Institusjonen skal legge til rette for at studenter som er i praksis ikke skal måtte ta igjen
59 praksistimer som går tapt. Her skal Arbeidsmiljøloven §12-8 følges, selv for studenter,

60 *(1) Kvinne som ammer sitt barn kan kreve den fri hun av den grunn trenger. Fritiden kan for*
61 *eksempel tas ut i minst en halv time to ganger daglig eller som redusert arbeidstid med inntil én*
62 *time hver dag.*

63 Mediebildet har vist oss at det gjentatte ganger skjer avvik fra loven om tilrettelegging for studenter
64 ved praksis. Rammeplanstyrte praksiser gjør det vanskelig å argumentere for å ikke måtte ta igjen
65 tapt tid grunnet medisinske grunner, men dette kan ikke gå ut over studentens psyke. Studenter
66 med barn skal føle på gleden av å ha fått barn, og de skal føle at de blir ivaretatt av
67 utdanningsinstitusjonen.

68 Utdanningsinstitusjonene skal ta brudd på UH-loven, §4-3 (5) om studenters rett til å få særskilt
69 tilrettelegging, på alvor. NSO krever at slike brudd ikke skjer gjentatte ganger og at institusjonen
70 skal ha bedre planer og tilbud om kompensasjonsoppgaver ved slike tilfeller.

71 **NSO mener at:**

- 72 • Foreldre som tjener under 2G i året skal få gratis barnehageplass.
- 73 • Studenter med barn skal få hjelp av kommunen til å få barnehageplass i nærheten av deres
74 bosted.
- 75 • Inntekts- og formuesgrensen til Lånekassen for studenter med barn må økes.
- 76 • Utdanningsinstitusjonene skal tilrettelegge for studenter med barn under utdanningen,
77 herunder undervisning, praksis, eksamener og andre obligatoriske aktiviteter.
- 78 • Utdanningsinstitusjonene skal ta brudd på UH-loven §4-3 (5) på alvor og sørge for at
79 studenter alltid føler seg ivaretatt ved sin institusjon.

80 Kilder:

81 <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/barnehage/foreldrebetaling/moderasjonsordninger-foreldrebetaling/>

83 <https://www.stavanger.kommune.no/barnehage-og-skole/barnehage/pris-og-betaling/>

84 <https://lanekassen.no/nb-NO/stipend-og-lan/barn-og-fodsel/student-med-barn/>

85 <https://www.oslomet.no/om/sifo/referansebudsjettet>

86 <https://danskebank.no/nyheter/smar-te-vaner/saa-mye-koster-barna-deg>

87 <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/barnekonvensjonen/>

88 https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

90 <https://sykepleien.no/2017/09/sykepleierstudentens-seksaring-ma-klare-seg-selv>

91 <https://www.nrk.no/mr/student-reagerer-pa-manglende-tilrettelegging-ved-graviditet-og-spontanabort-1.15383235>

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110 **RESOLUSJON 2 - GRATIS SANITETSPRODUKTER TIL STUDENTER**

111 *Forslagsstiller: Studenttinget på Vestlandet*

112 **GRATIS SANITETSPRODUKTER TIL STUDENTER**

113 Store deler av jordens befolkning opplever menstruasjon hver måned. Det samme gjelder
114 studenter. Dette fører med seg kostnader til sanitetsprodukter som den menstruerende ikke kan
115 velge bort. Alle opplever menstruasjonen ulikt, og til tross for å være en naturlig prosess kan den
116 oppleves stigmatiserende. NSO mener at gratis og tilgjengelige sanitetsprodukter for studenter på
117 campus vil motvirke stigma og lette den økonomiske byrden for mange.

118 Menstruasjon kan komme når man minst aner det, og det er ikke alltid gitt at studentene har
119 sanitetsprodukter tilgjengelig. Dette kan påføre en unødvendig belastning. Ved å tilgjengeliggjøre
120 bind og tamponger på campus har studentene en ekstra trygghet dersom menstruasjonen skulle
121 komme uforventet. Dette gjør at studentene kan fokusere fullt ut på studiene.

122 Norge må se til Skottland og Frankrike, som har gjort bind og tamponger gratis og tilgjengelig for
123 alle elever og studenter. Disse landene er foregangsland når det kommer til å normalisere
124 menstruasjon, ved å fjerne de sosioøkonomiske belastningene. De har tilgjengeliggjort
125 sanitetsprodukter på en skånsom og verdig måte, slik at det blir enklere å fokusere på det å være
126 student. Det er derfor på tide at Norge følger etter, og viser at vi tar likestilling og menstruasjon på
127 alvor.

128 **NSO mener at:**

- 129 • Bind og tamponger skal være gratis for alle studenter
- 130 • Sanitetsprodukter skal være lett tilgjengelig på alle campus

131

132

133 **RESOLUSJON 3 - HJELPE, IKKE STRAFFE**

134 *Forslagsstillere: Daniel Hansen Masvik, Gesine Fischer, Martine Jordana Baarholm, Erlend Søybye*
135 *Grønvold, Ola Gimse Estenstad, Marte Emilie Skjennem og Andreas Knudsen Sund*

136 **HJELPE, IKKE STRAFFE**

137 De siste årene har rusproblematikk og alvorlige psykiske helseplager hos studentene økt. Dette er
138 bekymringsverdig, og krever målrettede tiltak som ivaretar studenter i en sårbar situasjon. Vi har
139 ingen å miste og nå må studentstemmen ta til orde for en human ruspolitikk. Vi i NSO må vise at vi
140 bryr oss!

141 Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (Shot) har over flere år kartlagt studentenes vaner
142 med rusmidler. Fra 2014 til 2018 steg bruken av rusmidler blant studenter i alderen mellom 18
143 til 35 år fra 23% til 27%. I 2018 rapporterte 44 prosent av studentene en høy eller alvorlig høy
144 risikoatferd knyttet til alkohol. I egen undersøkelse fra Norsk studentorganisasjon (NSO) i 2019
145 rapporterer over 14000 studenter bruk av rusmidler for å fremme egen prestasjon. Av disse
146 oppgir 24 % å ha brukt rusmidler som amfetamin, mens 22% brukte cannabis som
147 prestasjonsfremmende rusmiddel. Til tross for et mindre utvalg enn Shot-undersøkelsen, viser
148 begge undersøkelsene et gjennomsnittlig høyere rusbruk blant studenter enn resten av
149 befolkningen. Samfunnsgrupper med lav sosioøkonomisk status og alvorlige helseplager har
150 en høyere risiko for å utvikle rusmisbruk (substance abuse disorder SAD), og utvikle et
151 problematisk forhold til rusmidler. Hver fjerde student rapporterer om alvorlige psykiske
152 helseplager, 32% av alle studenter oppgir svært mye helseplager, og over halvparten av alle
153 studenter oppgir å ha problemer med å dekke nødvendige utgifter (Shot, 2018).

154 Dette gjør studenter til en svært utsatt gruppe for å utvikle SAD, og problemer knyttet til
155 rusmisbruk. Denne gruppen behøver å bli møtt med forståelse, mindre stigma, og
156 helsefremmende tiltak. Derfor må NSO ta standpunkt i ruspolitikken. Det er viktig at studenter
157 med rusproblematikk møtes av utdanningsinstitusjoner, studentsamskipnader og en
158 helsesektor med kompetanse og forståelse, fremfor sanksjoner.

159 Dette krever forebyggende tiltak i studentsamskipnader og ved utdanningsinstitusjonene.
160 Mange studentsamskipnader tilbyr studenter støtte i form av samtaler med kompetente
161 rådgivere, og flere ansatte og studenter jobber med målrettede tiltak. Det behøves fortsatt
162 bedre kartlegging, holdningsendringer, og behandlingsapparater for studenter. Studenter med
163 alvorlige psykiske helseplager knyttet direkte eller indirekte til rusbruk behøver utredning og
164 behandling av spesialisthelsetjenesten. I dag er det ofte ett års ventetid disse studentene
165 møter, og i dette tidsrommet er det stor fare for å bli dårligere.

166 Det eksisterer for lite forskning på hvordan studenter som gruppe forholder seg til lovlige og
167 illegale rusmidler. SHoT-undersøkelsene i 2010, 2014 og 2018 kartlegger noe og er god hjelp,
168 men vi trenger mer kunnskap om omfanget, andre bakenforliggende årsaker og ikke minst
169 hvordan studenters spesielle livssituasjon påvirker rusbruk. Ruspolitikken skal være
170 kunnskapsbasert, ikke styrt av urealistiske skremmebilder. NSO, institusjonene,
171 studentsamskipnadene og ikke minst kommunale helsetjenester har et felles ansvar for
172 studentene.

- 173 **NSO mener:**
- 174 • Resultatene fra blant annet SHoT 2022 og Levekårsundersøkelsen skal aktivt brukes
- 175 for å gjennomføre ny forskning på studenters forhold til rusbruk og rusmidler.
- 176 • Politikken som føres på rusfeltet skal være kunnskapsbasert.
- 177 • Rusmisbrukere skal møtes med helsehjelp.
- 178 • Studentsamskipnadene skal innføre lavterskel samtaletilbud for studenter.
- 179 • Posten «Studenters psykiske helse» i statsbudsjettet må økes.
- 180

181 **RESOLUSJON 4 - STØRRE IVARETAKELSE AV STUDENTERS PSYKISKE HELSE;**
182 **EN NØDVENDIGHET FOR BEDRE STUDIEKVALITET I EN PANDEMI**

183 *Forslagsstiller: Mikkel Sibe*

184 **STØRRE IVARETAKELSE AV STUDENTERS PSYKISKE HELSE; EN NØDVENDIGHET**
185 **FOR BEDRE STUDIEKVALITET I EN PANDEMI**

186 Siden koronapandemien inntraff det norske land i mars 2020, har man sett en økning i antall
187 studenter med helseplager. Utbredt helsehjelp som psykologhelsetjenesten har måttet entre banen
188 på andre måter, og det vises til bekymring for studiemiljø og helse¹. Køene blir lengre, og det blir
189 bare vanskeligere å få den hjelpen man trenger.

190 I 2018 var det en av fire studenter, eller 29%, som kunne rapportere at de slet psykisk².
191 Sammenligner vi disse tallene med tall fra 2020, kan vi se en markant økning i antall studenter
192 som av ulike grunner har fått dårligere psykososiale forhold, som følge av pandemien.
193 Alarmerende mange studenter rapporterer også dårligere faglig utbytte, hvor tallet ligger på over
194 80%.

195 Ser vi også på ulike studier, ser vi en økning i antall studenter som sliter med psykiske
196 helseplager, ettersom Covid-19 har blitt en del av hverdagen³. Hele 39% av studenter sier at de
197 sliter med angst, mens 40,3% av studenter sier at de sliter mentalt.

198 Dette er høye tall, som NSO ønsker at skal ha en markant nedgang. Dette mener vi kan komme på
199 bordet om helsetjenesten styrkes, og det blir større muligheter for psykologisk helsefaglig hjelp.
200 For NSO er det et prinsipp om at studentenes fysiske & psykiske helse er og skal være et offentlig
201 ansvar. Den offentlige arena skal gi alle like muligheter til å få den hjelpen som er nødvendig for en
202 god studiehverdag. Det skal aldri være for sent å si ifra, og rask henvisning til helsetjenester skal
203 være en prioritet.

204 En styrket psykologhelsetjeneste for studenter er noe NSO har ønsket lenge, da siden pandemien
205 inntraff. NSO mener at, ved å øke terskelen for å etterspørre hjelp, bygge ned stigma rundt
206 psykiske plager & gjøre helsehjelp mer tilgjengelig, vil vi kunne komme til å se en markant økning i
207 antall studenter som har et positivt utbytte av sitt studium.

208 Flere universiteter & høyskoler har allerede satt i gang tiltak for å jobbe med studentenes psykiske
209 helse. Gjennom Studentsamskipnaden i Oslo, kan flere blant annet tilby rådgivere &

¹ Tiltak for oppfølging av studenter ved fagskoler, høyskoler & universiteter under koronapandemien
(<https://www.regjeringen.no/contentassets/459df2260de74e57a9f1317bd0bb492f/tiltak-for-oppfolging-av-studenter-ved-fagskoler-hoyskoler-og-universiteter-under-pandemien.pdf>)

² Hver fjerde student sliter psykisk (2018) (<https://www.fhi.no/nyheter/2018/hver-fjerde-student-sliter-psykisk/>)
SHOT undersøkelsen 2018 ([https://khrono.no/files/2018/09/05/SHOT%202018%20\(1\).pdf](https://khrono.no/files/2018/09/05/SHOT%202018%20(1).pdf))

Studiebarometeret 2020 (<https://docplayer.me/203391601-Rapport-studiebarometeret-2020-hovedtendenser.html>)

³ Undergraduate and Graduate Students' Mental Health During the COVID-19 Pandemic

(<https://escholarship.org/uc/item/80k5d5hw>)

The Impact of the COVID-19 Pandemic on Undergraduate and Graduate Students with Emotional or Mental Health Concerns or Conditions (<https://escholarship.org/uc/item/83m75056>)

210 helsesykepleiere, mens det kan tilbys psykososiale lavterskeltilbud ved flere institusjoner, gjennom
211 Studentsamskipnaden i Agder.

212 Selv om det er mange faktorer som kan bidra til studentenes helhetlige, psykiske helse, er et
213 helhetlig psykologisk helsetilbud en grunnstein for at flere studenter skal kunne gjennomføre sine
214 studier innen tiden.

215 **Oppsumert er NSO's krav til endringer for et godt, psykisk helsetilbud følgende;**

- 216 • Det skal settes større fokus på kartlegging av hvilket psykologtilbud de enkelte høyskoler
217 og universiteter har å tilby.
- 218 • Oppfølging av elever gjennom grunnskole, ungdomsskole & videregående skole må
219 styrkes.
- 220 • Større synlighet blant veiledere og rådgivere.
- 221 • Studenter som sliter psykisk, må kunne forsikres om at det ikke er stigmatiserende å
222 etterspørre hjelp dersom dette trengs.
- 223 • Det må settes i gang ytterligere tiltak for å ivareta psykisk helse og et godt studiemiljø.

224

225 **RESOLUSJON 5 - KOMPETANSE FOR FREMTIDEN**

226 *Forslagsstiller: UiS delegasjonen*

227 **KOMPETANSE FOR FREMTIDEN**

228 Høyere utdanning har som hovedmål å gjøre studentene klare for fremtidens arbeidsliv. For at
229 universitetene og høyskolene skal opprettholde dette ansvaret trenger de verktøyene for å tilby
230 studieplasser som fremtidens samfunn trenger. Dessverre forhindrer gradsforskriften at vi utnytter
231 vårt faglige potensiale.

232 Flere av yrkene som vi har behov for i fremtiden er utilgjengelige for egnede institusjoner grunnet
233 gradsforskriften. Vi vet at det vil være større etterspørsel etter yrker som psykolog, psykiater og
234 fastlege. Utviklingen blant unge viser at psykisk helsehjelp vil være en viktig prioritering, og om 25
235 år vil vi trenge ca. 13 000 flere leger. Dette er yrker som man bare kan bli utdannet i ved visse
236 utdanningsinstitusjoner.

237 På grunn av dette tar nesten halvparten av alle norske medisinstudenter utdanningen sin i
238 utlandet. Dette må til for å sikre et tilstrekkelig antall leger i helsetjenestene. Samtidig konkluderer
239 Grimstadutvalget at vi i større grad må utdanne våre egne leger. Med dagens gradsforskrift blir
240 dette vanskeligere enn det trenger å være.

241 Gradsforskriften gir særrett for utdanning av bestemte yrker til noen få høyere
242 utdanningsinstitusjoner. Disse yrkene omfatter bla. psykologer, jurister, teologer og leger. Så selv
243 om flere høyere utdanningsinstitusjoner har miljøet, bakgrunnen og kompetansen til å tilby
244 studenter sårt ettertraktede studier, får de ikke lov. Et eksempel er Universitetet i Stavanger. Her
245 tilbys bachelorgrad i rettsvitenskap og master i Forretningsjus. Men siden rettsvitenskap er
246 beskyttet av gradsforskriften har ikke UiS mulighet til å tilby en profesjonsgrad. Det er derfor
247 svært positivt at Regjeringen i sin styringsmelding foreslår å endre gradsforskriften innen juss,
248 teologi og psykologi.

249 Hvis høyere utdanning skal opprettholde sitt samfunnsansvar må vi endre gradsforskriften slik at vi
250 kan bygge kompetansen vi trenger for fremtidens arbeidsliv. Det skal være kompetansen, ikke
251 navnet på institusjonen, som skal bestemme om en skole kan tilby fremtidens studier eller ikke.

252 **NSO vil derfor:**

- 253 • Endre gradsforskriften slik at universitetene i større grad skal kunne bestemme hvilke studier
254 de vil tilby, innenfor strenge krav til kvalitet